Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. spalio 3 d.*

„Viešoji tarnyba – Pareigūnai – Pareigūnų tarnybos nuostatų 24 straipsnis – Pagalbos prašymas – Pareigūnų tarnybos nuostatų 12a straipsnis – Psichologinis priekabiavimas – Pareigos suteikti pagalbą apimtis – Atitolinimo priemonė – Administracinės procedūros trukmė – Atsakomybė – Neturtinė žala“

Byloje T-730/18

DQ ir kiti ieškovai, kurių pavardės nurodytos priede[1], atstovaujami advokatės M. Casado García-Hirschfeld,

ieškovai,

prieš

Europos Parlamentą, atstovaujamą E. Taneva ir T. Lazian,

atsakovą,

dėl SESV 270 straipsniu grindžiamo prašymo atlyginti žalą, kurią ieškovai tariamai patyrė daugiausia dėl to, kad buvo netinkamai nagrinėjamas jų pagalbos prašymas, susijęs su jų viršininkui priskirtinais psichologinio priekabiavimo veiksmais,

BENDRASIS TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininko pareigas einantis teisėjas V. Valančius, teisėjai P. Nihoul ir J. Svenningsen (pranešėjas),

kancleris E. Coulon,

priima šį

* Proceso kalba: prancūzų.

1 Kitų ieškovų sąrašas pridėtas tik prie šalims įteiktos versijos.

Sprendimą

I. Ginčo aplinkybės

1 DQ ir kiti ieškovai, kurių pavardės nurodytos priede, yra Europos Parlamento pareigūnai, paskirti dirbti į [*konfidencialu*] [2] generalinio direktorato (GD) (toliau – generalinis direktoratas) [*konfidencialu*] direktorato [*konfidencialu*] skyrių (toliau – skyrius).

2 2013 m. ieškovai ir du kiti jų bendradarbiai pranešė [*konfidencialu*] direktorato direktoriui (toliau – direktorius) ir generalinio direktorato generaliniam direktoriui (toliau – generalinis direktorius), t. y. skyriaus vadovo (toliau – skyriaus vadovas) viršininkams, apie netinkamą pastarojo elgesį.

3 Konkrečiai kalbant, 2013 m. lapkričio 11 d. rašte, skirtame generaliniam direktoriui, ieškovai ir du kiti jų bendradarbiai išreiškė susirūpinimą dėl jų viršininko sveikatos, taip pat dėl skyriaus vieningumo bei profesionalumo, ir paprašė, kad kalbos testas, kuriame turėjo dalyvauti skyriaus vadovas, būtų perkeltas kitai dienai (toliau – 2013 m. lapkričio 11 d. raštas). Jų teigimu, skyriaus vadovas grasino šio testo komisijos nariams dėl galimos nesėkmės laikant šį testą. Skyriaus vadovas grasino nusižudyti arba imtis atsakomųjų priemonių, jei neišlaikytų testo. 2013 m. lapkričio 11 d. rašte ieškovai ir du kiti jų bendradarbiai taip pat nurodė, jog vieno iš medicinos tarnybos gydytojų pažymoje – ji vėliau buvo perduota direktoriui – buvo išvardyti įvairūs skyriaus vadovo veiksmai, kuriuos tam tikri skyriaus darbuotojai, kurie lankėsi medicinos tarnyboje 2013 m. spalio mėn., apibūdino vienodai. Taigi ieškovai generaliniam direktoriui pranešė, kad yra labai susirūpinę dėl skyriaus vadovo profesinio ir socialinio elgesio.

4 2013 m. lapkričio 18 d. elektroniniu laišku generalinis direktorius pranešė ieškovams, jog jis paprašė direktoriaus, pirma, atlikti tyrimą generaliniame direktorate dėl aplinkybių, apie kurias jis buvo informuotas, ir, antra, pranešti skyriaus vadovui apie tai, kad kalbos testas, kuriame šis turėjo dalyvauti, atidedamas vėlesniam laikui.

5 2013 m. gruodžio 5 d. elektroniniu laišku ieškovai paprašė generalinio direktoriaus nutraukti individualias skyriaus darbuotojų apklausas, vertinti jų veiksmus kaip kolektyvinius ir dėl šių priežasčių rengti grupės susitikimus. Atsakydamas į šį laišką, direktorius paaiškino, kad remiantis jo patirtimi skyriaus darbuotojai vykstant privačiam pokalbiui yra linkę kalbėti atviriau nei per grupės susitikimus ir kad dėl šios priežasties jis pasirinko individualius pokalbius. Manydamas, kad individualūs pokalbiai jau leido jam susidaryti tinkamą situacijos vaizdą, ir apgailestaudamas, jog nebuvo anksčiau informuotas apie šias santykių problemas skyriuje, direktorius nurodė ieškovams, kad šiame etape būtų per anksti rengti susitikimą su visais skyriaus darbuotojais ir kad jis tokį susitikimą ketina surengti tik tuomet, jei tam susiklostytų palankesnė atmosfera.

A. Dėl pagalbos prašymo ir paskyrimų tarnybos taikytų priemonių

6 2014 m. sausio 24 d., pasinaudoję advokato pagalba, ieškovai ir du kiti jų bendradarbiai, remdamiesi Europos Sąjungos Pareigūnų tarnybos nuostatų (toliau – PTN) 90 straipsnio 1 dalimi, pateikė pagalbos prašymą, kaip tai suprantama pagal PTN 24 straipsnį, dėl nurodytų skyriaus vadovo psichologinio ir seksualinio priekabiavimo veiksmų, prieštaraujančių PTN 12a straipsniui (toliau – pagalbos prašymas); šis prašymas buvo pateiktas Parlamento Generaliniam sekretoriui, kuris kartu su Personalo GD generaliniu direktoriumi yra atsakingas už tokių pagalbos prašymų nagrinėjimą šioje institucijoje.

2 Konfidencialūs duomenys nenurodyti.

7 Pagalbos prašyme ieškovai ir du kiti jų bendradarbiai prašė Generalinio sekretoriaus nedelsiant laikinai nušalinti skyriaus vadovą nuo pareigų taikant PTN IX priedo 23 straipsnį, sustabdyti procedūrą, susijusią su jų profesinės veiklos 2013 m. vertinimu (toliau – 2014 m. vertinimo procedūra), pradėti administracinį tyrimą ir apmokėti jų patarėjo išlaidas.

8 2014 m. sausio 28 d. ieškovai ir du kiti jų bendradarbiai kreipėsi į Parlamento personalo administracinio valdymo direktorių ir išreiškė nuogąstavimus dėl tarnybos susirinkimo, kuris turėjo įvykti kitą dieną dalyvaujant skyriaus vadovui, nes buvo pateiktas pagalbos prašymas. Tos pačios dienos elektroniniu laišku jiems buvo pranešta, kad šiame tarnybos susirinkime dalyvaus du asmenys, „kuriuos atsiųs generalinis direktoratas“.

9 Ieškovai nustebo sužinoję, kad šie du asmenys buvo, pirma, direktorius, nors jis buvo nurodytas pagalbos prašyme, ir, antra, generalinio direktoriaus patarėjas teisės klausimais, nors generalinis direktorius taip pat buvo nurodytas minėtame prašyme.

10 Ieškovų teigimu, per 2014 m. sausio 29 d. susirinkimą direktorius iš pradžių išgyrė skyriaus vadovo darbo rezultatus, o vėliau, kai skyriaus vadovas išėjo, pasakė apie pagalbos prašymo buvimą, pažymėjęs, kad šio prašymo turinys jam nežinomas, ir paprašė ieškovų kalbėti su juo atvirai. Iš esmės jis jiems pasakė: „Open your hearts and tell me what is on your liver“ (Atverkite širdį ir pasakykite man viską, ką jaučiate). Jis taip pat pasiūlė ieškovams kreiptis į Patariamąjį komitetą dėl priekabiavimo darbo vietoje ir jo prevencijos. Ieškovai paklausė direktoriaus, ar šis pokalbis yra oficialus, nes, jei taip, jie būtų paprašę savo patarėjo, buvusio už salės durų, jame dalyvauti. Direktorius atsakė, kad vyksta vidaus susirinkimas ir patarėjas negalėtų jame dalyvauti. Ieškinyje ieškovai nurodo, jog suvokė šį susitikimą su direktoriumi kaip naują bandymą juos įbauginti, nesąžiningą jų vieningumo išbandymą ir kėsinimąsi į jų orumą.

11 2014 m. vasario 10 d. raštu ieškovų patarėjas pasiskundė dėl pagalbos prašymo nagrinėjimo, remdamasis 2014 m. sausio 29 d. susirinkimu, per kurį direktorius buvo išsakęs netinkamas pastabas, ir skyriaus vadovo bei vieno iš kalbos testo komisijos narių susitikimu, įvykusiu po dviejų dienų. Jis pabrėžė, jog šiomis aplinkybėmis svarbu kuo greičiau pradėti administracinį tyrimą ir imtis prevencinių priemonių.

12 2014 m. vasario 17 d. raštu Personalo GD generalinis direktorius pranešė ieškovams apie laikinąsias priemones, kurių jau ėmėsi Parlamento paskyrimų tarnyba (toliau – paskyrimų tarnyba) reaguodama į pagalbos prašymą. Paskyrimų tarnyba nusprendė pavesti skyriaus valdymą kito skyriaus vadovui, pranešė, kad vietoje skyriaus vadovo paskirs kitą asmenį, kuris bus pirmasis ieškovų vertintojas per 2014 m. vertinimo procedūrą, ir galiausiai – kad kuo greičiau pradės administracinį tyrimą.

13 2014 m. kovo 4 d. direktorius ieškovams pranešė, kad Generalinis sekretorius nusprendė paskirti jį pirmuoju vertintoju, o kitas direktorius atliks apeliacinio vertintojo vaidmenį.

14 2014 m. balandžio 11 d. ieškovams buvo pranešta, kad buvo pradėtas administracinis tyrimas, susijęs su skyriumi, ir kad jie kviečiami į apklausą, numatytą surengti tų pačių metų balandžio 15 d.

15 2014 m. gegužės 21 d. ieškovai, remdamiesi PTN 90 straipsnio 2 dalimi, apskundė paskyrimų tarnybos sprendimą skirti direktorių jų pirmuoju vertintoju per 2014 m. vertinimo procedūrą ir paprašė sustabdyti šią vertinimo procedūrą, taip pat laikinai nušalinti skyriaus vadovą nuo jo pareigų ir imtis priemonių, galinčių užtikrinti jų saugumą darbo vietoje bei konfidencialumą nagrinėjant pagalbos prašymą.

16 2014 m. gegužės 22 d. Tarnautojų teismo kanceliarija gavo ieškinį – jis įregistruotas numeriu F-49/14, – kuriuo ieškovai ir vienas iš dviejų kitų jų bendradarbių šio teismo prašė, be kita ko, panaikinti paskyrimų tarnybos sprendimą skirti direktorių jų pirmuoju vertintoju, sustabdyti 2014 m. vertinimo procedūrą ir laikinai nušalinti skyriaus vadovą nuo jo pareigų.

17 2014 m. birželio 12 d. Nutartimi *DQ ir kt. / Parlamentas* (F-49/14 R, EU:F:2014:159) Tarnautojo teismo pirmininkas atmetė prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kurį atskiru dokumentu pateikė ieškovai ir vienas iš dviejų kitų jų bendradarbių.

18 2014 m. birželio 2 d. Parlamentas pranešė ieškovams apie savo galutines išvadas dėl pagalbos prašymo. Šios išvados buvo trys: pirma, buvo patvirtintos skyriaus vadovo atitolinimo priemonės, o vadovavimą skyriaus personalui turėjo užtikrinti kitas skyriaus vadovas, antra, vietoje skyriaus vadovo, kaip pirmojo ieškovų vertintojo per 2014 m. vertinimo procedūrą, buvo paskirtas direktorius ir, trečia, dėl skyriaus vadovo buvo pradėtas drausminis tyrimas pagal PTN 86 straipsnį.

19 2014 m. birželio 3 d. raštu Parlamento Generalinis sekretorius pranešė generaliniam direktoriui konstatavęs, kad tapo sudėtinga vykdyti 2014 m. vertinimo procedūrą laikantis gero administravimo principo ir kad jis nusprendė laikinai sustabdyti šią vertinimo procedūrą visame skyriuje, kol bus rastas tinkamas sprendimo būdas, t. y. kol paskyrimų tarnyba galės priimti deramai nešališkus sprendimus.

20 2014 m. rugsėjo 26 d. raštu Generalinis sekretorius, veikdamas kaip paskyrimų tarnyba, atmetė 2014 m. gegužės 21 d. skundą iš dalies kaip skubotą, kiek jis buvo susijęs su paskyrimų tarnybos laikinosiomis priemonėmis, ir iš dalies kaip nepagrįstą.

21 2014 m. lapkričio 20 d. Tarnautojų teismo kanceliarija gavo ieškovų ir vieno iš dviejų kitų jų bendradarbių raštą, kuriuo jie šiam teismui pranešė, jog atsisako savo ieškinio byloje F-49/14, o šio atsisakymo pagrindinė priežastis – tai, kad Parlamentas sutiko imtis „laikinųjų priemonių, apie kurias buvo pranešta [jo] 2014 m. birželio 2 ir 3 d. raštais“.

22 2015 m. sausio 12 d. Nutartimi *DQ ir kt. / Parlamentas* (F-49/14, EU:F:2015:1) Tarnautojų teismas išbraukė bylą F-49/14 iš savo bylų registro ir nusprendė, jog Parlamentas turi padengti savo ir ieškovų bei vieno iš dviejų kitų jų bendradarbių bylinėjimosi išlaidas, – taip buvo nuspręsta iš esmės dėl tos priežasties, jog būtent dėl to, kad Parlamentas nesiėmė konkrečių ir galutinių veiksmų, kuriais skyriaus vadovas būtų laikinai nušalintas nuo pareigų ir (arba) būtų sustabdyta 2014 m. vertinimo procedūra, ieškovai neturėjo kitokio pasirinkimo kaip pareikšti šį ieškinį ir pateikti prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kad apsaugotų savo teises ir kad paskyrimų tarnyba imtųsi veiksmų dėl psichologinio ir seksualinio priekabiavimo, kurį jie tariamai patyrė.

23 Remiantis ieškovų žodžiais, 2015 m. spalio mėn. paskyrimų tarnyba, pasibaigus administraciniam tyrimui, parengė ataskaitą; apie šią ataskaitą jiems nebuvo pranešta, o joje buvo konstatuota, kad skyriaus vadovo veiksmai yra priekabiavimas, kaip tai suprantama pagal PTN 12a straipsnį.

B. Dėl ieškovų patarėjo išlaidų ir honorarų, susijusių su pagalbos prašymo pateikimu, atlyginimo

24 2015 m. gruodžio 2 d. ieškovai ir vienas iš dviejų kitų jų bendradarbių, remdamiesi PTN 90 straipsnio 1 dalimi, pakartojo savo prašymą, kuris buvo pateiktas pagalbos prašyme ir kuriuo buvo siekiama, kad paskyrimų tarnyba padengtų visas jų patarėjo išlaidas ir honorarus.

25 2016 m. vasario 2 d. sprendimu paskyrimų tarnyba šį prašymą atmetė. Ieškovų ir vieno iš dviejų kitų jų bendradarbių skundas, paduotas tų pačių metų gegužės 4 d., taip pat buvo atmestas 2016 m. rugsėjo 1 d. sprendimu.

26 2017 m. sausio 20 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo ieškinį – įregistruotas numeriu T-38/17, – kuriuo ieškovai ir vienas iš dviejų kitų jų bendradarbių paprašė Bendrojo Teismo priteisti iš Palamento kaip neturtinės žalos atlyginimą 92 200 EUR sumą, atitinkančią visas jų patarėjo išlaidas ir honorarus,

susijusius, pirma, su pagalbos prašymo pateikimu, antra, su procesu, kurį jie pradėjo prieš Parlamentą *Tribunal du travail francophone de Bruxelles* (Prancūzų kalba bylas nagrinėjantis Briuselio darbo bylų teismas, Belgija), ir, trečia, su ieškinio pareiškimu (byla T-38/17).

27 2017 m. balandžio 12 d. buvo pateiktas atsiliepimas į ieškinį ir 2017 m. gegužės 18 d. sprendimu Bendrasis Teismas (pirmoji kolegija) pavedė teisėjui pranešėjui išnagrinėti draugiško ginčo sprendimo galimybes remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 50a straipsniu ir Bendrojo Teismo procedūros reglamento 125a straipsnio 3 dalimi.

28 Atsakydamas į teisėjo pranešėjo pasiūlymą draugiškai išspręsti ginčą remiantis atitinkamo susitarimo projektu, 2017 m. birželio 1 d. raštu Parlamentas pranešė, kad yra pasirengęs pradėti derybas su ieškovais ir vienu iš dviejų kitų jų bendradarbių, tačiau 2017 m. birželio 2 d. raštu jie nurodė, kad nenori spręsti ginčo draugiškai.

29 2017 m. birželio 7 d. raštu teisėjas pranešėjas paragino ieškovus ir vieną iš dviejų kitų jų bendradarbių iš naujo įvertinti savo poziciją ir patvirtinti, jei toks būtų atvejis, savo norą atsisakyti draugiško ginčo sprendimo procedūros ir atkreipė jų dėmesį į tai, kad vykstant teismo procesui bus nagrinėjamas ieškinio priimtinumo klausimas remiantis jurisprudencija, išplaukiančia, be kita ko, iš 2014 m. kovo 20 d. Nutarties *Michel / Komisija* (F-44/13, EU:F:2014:40, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), nes du kartus, t. y. 2014 m. sausio 24 d. pagalbos prašyme ir 2014 m. spalio 6 d. rašte, jie jau reikalavo, kad paskyrimų tarnyba atlygintų advokato išlaidas, susijusias su pagalbos prašymo pateikimu, ir iš bylos medžiagos nematyti, kad jie būtų pateikę skundą dėl implicitinių sprendimų atmesti prašymą, laikytinų priimtais pasibaigus keturių mėnesių terminui, per kurį paskyrimų tarnyba turi priimti sprendimą, kaip numatyta PTN.

30 2017 m. birželio 15 d. raštu ieškovai ir vienas iš dviejų kitų jų bendradarbių pranešė Bendrajam Teismui, kad jiems galiausiai pavyko užmegzti ryšį su Parlamentu ir kad šiomis aplinkybėmis jie prašo papildomo termino atsisakymui pateikti – šis terminas Parlamento prašymu buvo pratęstas iki 2017 m. liepos 21 d. Ieškovai ir vienas iš dviejų kitų jų bendradarbių, taip pat Parlamentas atitinkamai 2017 m. liepos 11 ir 6 d. pateiktais raštais pranešė Bendrajam Teismui, kad jie susitarė išspręsti ginčą draugiškai, todėl 2017 m. liepos 17 d. Nutartimi *DQ ir kt. / Parlamentas* (T-38/17, nepaskelbta Rink., EU:T:2017:557) byla buvo išbraukta iš Bendrojo Teismo bylų registro. Tačiau šio susitarimo sudarymas neturėjo poveikio galimiems atskiriems prašymams atlyginti žalą, kurie nebuvo pateikti formuluojant prašymus ir reikalavimus byloje T-38/17.

C. Dėl šioje byloje nagrinėjamo prašymo atlyginti žalą

31 2017 m. gruodžio 13 d. ieškovai, remdamiesi PTN 90 straipsnio 1 dalimi, paprašė paskyrimų tarnybos atlyginti *ex æquo et bono* 192 000 EUR neturtinės žalos, kurią jie patyrė dėl paskyrimo tarnybos pažeidimų, padarytų nagrinėjant jų pagalbos prašymą, pavyzdžiui, nesilaikant gero administravimo principo ir rūpestingumo pareigos, taip pat pažeidžiant skundą pateikusių asmenų orumą ir teisę į saugias, jų sveikatą ir orumą atitinkančias darbo sąlygas.

32 Kadangi paskyrimų tarnyba į šį prašymą atlyginti žalą neatsakė, 2018 m. gegužės 23 d. ieškovai pateikė skundą dėl 2018 m. balandžio 13 d. implicitinio sprendimo atmesti jų prašymą atlyginti žalą.

33 2018 m. rugsėjo 12 d. sprendimu Generalinis sekretorius, veikdamas kaip paskyrimų tarnyba, atmetė 2018 m. gegužės 23 d. skundą kaip nepagrįstą ir priminė pagalbos priemones, kurių ėmėsi paskyrimų tarnyba, be kita ko, tai, kad skyriaus vadovas buvo laikinai nušalintas nuo pareigų ir kad 2016 m. sausio 6 d. dėl jo buvo pradėta drausminė procedūra, kuri, kreipusis į drausmės komisiją ir 2016 m. lapkričio 14 d. išklausius suinteresuotąjį asmenį, 2017 m. vasario 27 d. baigėsi drausminės nuobaudos skyrimu.

Paskyrimų tarnybos teigimu, pritaikius šias priemonės, buvo atkurtos saugios ieškovų darbo sąlygos, atitinkančios jų sveikatą ir orumą. Tai įrodo ta aplinkybė, jog nebuvo jokių psichologinį priekabiavimą sudarančių veiksmų po to, kai 2014 m. vasario mėn. paskyrimų tarnyba ėmėsi pagalbos priemonių.

II. Procesas ir šalių reikalavimai

34 2018 m. gruodžio 12 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo šį ieškovų ieškinį, kuriame jie Bendrojo Teismo prašo:

– panaikinti implicitinį sprendimą atmesti jų prašymą atlyginti žalą ir prireikus panaikinti 2018 m. rugsėjo 12 d. sprendimą atmesti jų skundą, pateiktą tų pačių metų gegužės 23 d.,

– nurodyti atlyginti jų patirtą neturtinę žalą, kurią jie įvertina *ex æquo et bono* 192 000 EUR suma,

– priteisti iš Parlamento „kompensacines palūkanas ir susikaupusias palūkanas už praleistą terminą“,

– priteisti iš Parlamento bylinėjimosi išlaidas.

35 Tą pačią dieną pateiktu atskiru dokumentu ieškovai paprašė užtikrinti jų anonimiškumą remiantis Procedūros reglamento 66 straipsniu.

36 2019 m. kovo 20 d. Parlamentas pateikė atsiliepimą į ieškinį, kuriame Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį,

– priteisti iš ieškovų bylinėjimosi išlaidas.

37 Tą pačią dieną pateiktu atskiru dokumentu Parlamentas paprašė viešai neskelbti tam tikrų duomenų, susijusių su trečiaisiais asmenimis.

38 2019 m. balandžio 19 d. Bendrasis Teismas užbaigė rašytinę proceso dalį.

39 Atsižvelgęs į tai, kad šalys per tris savaites po to, kai joms buvo įteiktas pranešimas apie rašytinės proceso dalies pabaigą, nepateikė atitinkamo prašymo, Bendrasis Teismas, manydamas, kad bylos medžiagoje yra pakankamai informacijos, nusprendė pagal Procedūros reglamento 106 straipsnio 3 dalį nagrinėti bylą be žodinės proceso dalies.

40 2019 m. rugpjūčio 1 d. kanceliarijos raštu, taikant proceso organizavimo priemonę, Parlamento buvo paprašyta atsakyti į kelis klausimus; jis įvykdė šį prašymą per nustatytą terminą.

III. Dėl teisės

A. Dėl reikalavimo panaikinti

41 Pateikdami reikalavimą atlyginti žalą ieškovai kartu prašo panaikinti implicitinį sprendimą atmesti jų prašymą atlyginti žalą ir prireikus panaikinti 2018 m. rugsėjo 12 d. sprendimą atmesti jų skundą, pateiktą tų pačių metų gegužės 23 d.

42 Šiuo klausimu pažymėtina, kad remiantis suformuota jurisprudencija institucijos sprendimas atmesti prašymą atlyginti žalą yra sudedamoji išankstinės administracinės procedūros, vykstančios iki ieškinio dėl atsakomybės pareiškimo Bendrajame Teisme, dalis. Aktas, kuriame išreikšta institucijos pozicija per ikiteisminę stadiją, tik leidžia žalą patyrusiai šaliai pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo Bendrajame

Teisme, todėl reikalavimas panaikinti tokį sprendimą atmesti prašymą dėl žalos atlyginimo negali būti vertinamas atskirai nuo reikalavimų dėl institucijos atsakomybės (1997 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Gill / Komisija*, T-90/95, EU:T:1997:211, 45 punktas; 2001 m. kovo 6 d. Sprendimo *Ojha / Komisija*, T-77/99, EU:T:2001:71, 68 punktas ir 2010 m. kovo 25 d. Nutarties *Marcuccio / Komisija*, F-102/08, EU:F:2010:21, 23 punktas).

43 Taigi nereikia priimti atskiro sprendimo dėl pirmojo reikalavimo.

B. Dėl reikalavimo atlyginti žalą

44 Grįsdami savo ieškinį ieškovai iš esmės teigia, kad patyrė neturtinę žalą dėl paskyrimų tarnybos laiku nepriimtų tinkamų priemonių, kuriomis būtų reaguojama į jų pagalbos prašymą ir jiems būtų užtikrintos darbo sąlygos, atitinkančios Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 31 straipsnį. Kaip matyti iš įvairių įvykių, apibūdintų jų ieškinyje, ieškovai mano, kad paskyrimų tarnybai nesiimant veiksmų skyriaus vadovo elgesys pakenkė jų orumui, asmenybei, psichinei ir fizinei sveikatai. Be to, vykdydama administracinį tyrimą paskyrimų tarnyba nepaisė protingo termino principo. Ji taip pat laiku nepradėjo drausminės procedūros dėl skyriaus vadovo ir laiku neskyrė jam drausminės nuobaudos. Ieškovai taip pat nurodo, kad skyriaus vadovas pažeidė jų teisę į medicininės paslapties apsaugą.

45 Todėl ieškovai reikalauja atlyginti jų patirtą neturtinę žalą, kurią jie įvertina *ex æquo et bono* 192 000 EUR suma.

46 Parlamentas prašo atmesti reikalavimą atlyginti žalą kaip nepagrįstą ir pabrėžia, kad jo tarnybos ėmėsi visų pagrįstų priemonių nuo to momento, kai ieškovai oficialiai kreipėsi į paskyrimų tarnybą su pagalbos prašymu. Nors ir sutikdamas, kad ne visos taikytos priemonės buvo tokios griežtos, kaip to reikalavo situacija, Parlamentas pažymi, jog, atsakant į pagalbos prašymą nusprendus atitolinti skyriaus vadovą, pastarojo kontaktai su skyriaus pareigūnais buvo atsitiktiniai ir jis tik kartais priimdavo sprendimus, turinčius įtakos minėtam skyriui. Tačiau, Parlamento teigimu, dėl šių kelių nereikšmingų incidentų negali kilti jo atsakomybė, ypač atsižvelgiant į plačią diskreciją, kuria naudojasi paskyrimų tarnyba spręsdama, kokias pagalbos priemones taikyti. Dėl administracinio tyrimo procedūros ir drausminės procedūros, vykdytos dėl skyriaus vadovo, trukmės Parlamentas paaiškina, kad administracinis tyrimas buvo susijęs su dideliu skaičiumi asmenų ir kad skyriaus vadovas, nepaisant daugybės dokumentų, surinktų vykdant tyrimus, nesutiko su jam skirtomis priemonėmis ir nuobaudomis, o paskyrimų tarnyba privalėjo paisyti jo, kaip kaltinamo asmens, pagrindinių ir procedūrinių teisių. Be to, Parlamentas pabrėžia, kad skyriaus vadovas pareiškė ieškinį Bendrajame Teisme ginčydamas jam skirtą administracinę nuobaudą ir dėl šio ieškinio buvo priimtas 2019 m. rugsėjo 20 d. Sprendimas *UZ / Parlamentas* (T-47/18, EU:T:2019:650), kuriuo Bendrasis Teismas minėtą nuobaudą panaikino. Kad ir kaip būtų, ieškovai neįrodė, jog buvo kitų netinkamų skyriaus vadovo veiksmų jų atžvilgiu po to, kai pastarasis buvo perkeltas į kitas pareigas.

1. Dėl to, ar paskyrimų tarnyba padarė pažeidimų, dėl kurių gali kilti Sąjungos atsakomybė

a) Bendrosios pastabos

47 Visų pirma primintina, kad paprastai Europos Sąjungos institucijos, įstaigos ar organo atsakomybė kyla tuo atveju, kai tenkinamos visos šios sąlygos: skundžiamas institucijos elgesys turi būti neteisėtas, žala turi būti reali ir turi egzistuoti priežastinis ryšys tarp skundžiamo elgesio ir nurodomos žalos; šios trys sąlygos yra kumuliacinės (2019 m. balandžio 10 d. Sprendimo *AV / Komisija*, T-303/18 RENV, nepaskelbtas Rink., EU:T:2019:239, 104 punktas; taip pat žr. 2015 m. gegužės 19 d. Sprendimo *Brune / Komisija*, F-59/14, EU:F:2015:50, 71 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

48 Šiuo klausimu pažymėtina, kad ginčams viešosios tarnybos srityje pagal SESV 270 straipsnį ir PTN 90 ir 91 straipsnius, įskaitant ginčus dėl žalos, kurią pareigūnui ar tarnautojui padarė Sąjungos institucija, įstaiga ar organas, atlyginimo, taikomos atskiros ir specialios taisyklės, palyginti su taisyklėmis, kylančiomis iš bendrųjų principų, reguliuojančių Sąjungos deliktinę atsakomybę pagal SESV 268 straipsnį ir 340 straipsnio antrą pastraipą (2019 m. balandžio 10 d. Sprendimo *AV / Komisija*, T-303/18 RENV, nepaskelbtas Rink., EU:T:2019:239, 105 punktas).

49 Iš tikrųjų iš PTN matyti, kad, kitaip nei visus kitus asmenis, Sąjungos pareigūną ar tarnautoją su institucija, įstaiga ar organu, kuriame jis dirba, sieja teisiniai darbo santykiai, apimantys specifinių abipusių teisių ir pareigų pusiausvyrą, kurią atspindi institucijos pareiga atsižvelgti į suinteresuotojo asmens interesus (žr. 2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Komisija / Petrilli*, T-143/09 P, EU:T:2010:531, 46 punktą ir nurodytą jurisprudenciją; šis sprendimas patvirtintas 2011 m. vasario 8 d. Sprendimo *Komisija / Petrilli* (peržiūra), C-17/11 RX, EU:C:2011:55, 4 ir 5 punktais).

50 Atsižvelgiant į tai, kad Sąjungai tenka didesnė atsakomybė tuo atveju, kai ji veikia kaip darbdavė, prireikus pakanka vien konstatuoti paskyrimų tarnybos ar sudaryti tarnybos sutartis įgaliotos tarnybos padarytą pažeidimą, nesvarbu, ar jis būtų padarytas administracijos veiksmais ar sprendimu, kad būtų galima pripažinti, jog yra įvykdyta pirmoji iš trijų sąlygų, būtinų, kad atsirastų Sąjungos atsakomybė už jos pareigūnams ir tarnautojams dėl Sąjungos viešosios tarnybos teisės pažeidimo padarytą žalą (2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Komisija / Petrilli*, T-143/09 P, EU:T:2010:531, 46 punktas ir 2011 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija / Q*, T-80/09 P, EU:T:2011:347, 45 punktas), todėl nėra reikalo nagrinėti, ar tai yra „pakankamai sunkus“ teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimas (2018 m. birželio 14 d. Sprendimo *Spagnolli ir kt. / Komisija*, T-568/16 ir T-599/16, EU:T:2018:347, 196 punktas ir 2019 m. gegužės 6 d. Sprendimo *Mauritsch / INEA*, T-271/18, nepaskelbtas Rink., EU:T:2019:286, 42 punktas).

51 Kalbant apie atvejus, kuriais gali būti konstatuotas pažeidimas, reikia atsižvelgti į administracijos turimos diskrecijos apimtį. Pavyzdžiui, kai administracija turi imtis atitinkamų veiksmų pagal galiojančius teisės aktus, laikydamasi bendrųjų teisės principų ar pagrindinių teisių, ar savo pačios nustatytų taisyklių, atitinkamai institucijai vien pažeidus šią pareigą gali kilti atsakomybė. Ir, atvirkščiai, kai ji turi plačią diskreciją, pavyzdžiui, kai neprivalo elgtis atitinkamu būdu pagal teisės aktus, pažeidimas konstatuotinas tik tuomet, jei padaryta akivaizdi vertinimo klaida (žr. 2017 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *CJ / ECDC*, T-703/16 RENV, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:892, 31 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

52 Atsižvelgiant būtent į šiuos argumentus reikia išnagrinėti ieškovų priekaištus, pagrindžiančius jų reikalavimą atlyginti žalą.

53 Šiuo atveju, nepaisant to, kad ieškinys nėra pakankamai aiškus, reikia suprasti, jog, kiek tai susiję su paskyrimų tarnybos veiksmų neteisėtumo sąlyga, ieškovai iš esmės nurodo tris aspektus: pirma, paties skyriaus vadovo elgesį, antra, tai, kad paskyrimų tarnyba ėmėsi netinkamų priemonių reaguodama į pagalbos prašymą, o anksčiau – į pranešimą apie pažeidimus, kaip tai suprantama pagal PTN 22a straipsnį, kurį ieškovai pateikė 2013 m. lapkričio 11 d. raštu, trečia, tai, kad, ieškovų nuomone, administracinio tyrimo trukmė buvo neprotinga ir paskesnė drausminė procedūra dėl skyriaus vadovo buvo pradėta pavėluotai.

54 Reikia vieną po kitos išnagrinėti šias tris priekaištų grupes.

b) Dėl reikalavimo atlyginti neturtinę žalą, kurią ieškovai patyrė dėl paties skyriaus vadovo elgesio

55 Reikalavimą atlyginti neturtinę žalą, kurią ieškovai patyrė dėl paties skyriaus vadovo elgesio, reikia iškart atmesti kaip pateiktą per anksti, nes nacionaliniame teisme nebuvo atmestas ieškovų ieškinys dėl žalos atlyginimo, pareikštas šiam skyriaus vadovui.

56 Iš esmės, pagal PTN 24 straipsnio pirmą pastraipą Sąjunga padeda pareigūnui ar tarnautojui „ypač ieškiniuose dėl bet kurio asmens [imantis veiksmų prieš asmenį], kuris grasina, įžeidinėja arba šmeižia ar išreiškia savo pyktį, arba kenkia asmeniui ar turtui, kuris, atsižvelgiant į jo postą ar pareigas, priklauso nuo jo arba jo šeimos nario [kėsinasi į asmenį ar turtą, jeigu šie veiksmai nukreipti prieš pareigūną ar jo šeimos narius dėl pareigūno statuso ar pareigų]“. Be to, pagal PTN 24 straipsnio antrą pastraipą Sąjunga „solidariai atlygina žalą, kurią tokiais atvejais patyrė pareigūnas, jeigu pareigūnas žalą padarė arba netyčia ar dėl didelio neatsargumo [jeigu jis tyčia ar dėl didelio neatsargumo nėra pats padaręs šios žalos] ir negalėjo gauti kompensacijos iš žalą padariusio asmens“.

57 Šiuo klausimu pažymėtina, jog PTN 24 straipsnyje nustatyta pareiga suteikti pagalbą siekiama, kad institucija apsaugotų savo pareigūnus ir tarnautojus nuo trečiųjų asmenų veiksmų, o ne nuo pačios institucijos veiksmų, kurių kontrolę reglamentuoja kitos PTN normos (1981 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Bellardi-Ricci ir kt. / Komisija*, 178/80, EU:C:1981:310, 23 punktas ir 2016 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *De Esteban Alonso / Komisija*, T-557/15 P, nepaskelbtas Rink, EU:T:2016:456, 45 punktas). Pagal šią nuostatą kiti pareigūnai ar tarnautojai arba Sąjungos institucijos nariai, kaip antai skyriaus vadovas, gali būti laikomi trečiaisiais asmenimis (šiuo klausimu žr. 1979 m. birželio 14 d. Sprendimo *V. / Komisija*, 18/78, EU:C:1979:154, 15 punktą).

58 Taigi, remiantis PTN 24 straipsnio antra pastraipa, dėl neturtinės žalos, kurią ieškovai tariamai patyrė dėl skyriaus vadovo veiksmų, atlyginimo ieškovai visų pirma turėtų kreiptis į nacionalinį teismą, pareikšdami ieškinį dėl žalos atlyginimo, nes pagal šią PTN normą tik tuo atveju, jei ši žala negalėtų būti atlyginta, paskyrimų tarnybai galėtų kilti solidarioji atsakomybė dėl žalos, kuri ieškovams buvo padaryta dėl tokių „trečiojo asmens“ veiksmų, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, atlyginimo (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Curto / Parlamentas*, T-275/17, EU:T:2018:479, 112 punktą).

59 Vis dėlto reikia pažymėti, kad laikydamasi pareigos suteikti pagalbą paskyrimų tarnyba gali būti įpareigota padėti ieškovams, be kita ko, finansiškai siekti tokio žalos atlyginimo, šiuo atveju – kad „su institucijos pagalba“ pareiškus ieškinį teisme būtų pripažinta, jog, atsižvelgiant į ieškovų statusą ar jų vykdomas funkcijas, ieškovų skundžiami veiksmai, kuriais grindžiamas pagalbos prašymas, buvo neteisėti ir suteikia teisę į žalos atlyginimą nacionaliniame teisme (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *De Esteban Alonso / Komisija*, T-557/15 P, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:456, 42 punktą ir 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Curto / Parlamentas*, T-275/17, EU:T:2018:479, 113 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

60 Atsižvelgiant į pirma išdėstytus argumentus, reikia atmesti reikalavimą atlyginti žalą, kurią ieškovai patyrė dėl paties skyriaus vadovo elgesio, įskaitant reikalavimą, susijusį su tuo, kad skyriaus vadovas tariamai pažeidė jų teisę į medicininės paslapties apsaugą; be to, šis reikalavimas nebuvo nurodytas prašyme atlyginti žalą.

c) Dėl reikalavimo atlyginti žalą, grindžiamo tuo, kad paskyrimų tarnyba nagrinėjamu atveju taikė netinkamas pagalbos priemones

1) Dėl paskyrimų tarnybos elgesio 2013 m. laikotarpiu

61 Ieškovai paskyrimų tarnybai visų pirma priekaištauja dėl jos neveikimo nagrinėjant pranešimą apie pažeidimus, kaip tai suprantama pagal PTN 22a straipsnį, – šis pranešimas buvo padarytas 2013 m. lapkričio 11 d. raštu, kuriame taip pat buvo remiamasi kai kurių ieškovų pareiškimais, įrašytais kiekvieno iš jų medicininiuose dokumentuose ir pakartotais medicinos tarnybos 2013 m. spalio mėn. parengtoje pažymoje. Ieškovų teigimu, jau nuo 2013 m. paskyrimų tarnyba turėjo imtis priemonių, kad nutrauktų skyriaus vadovo daromus tam tikrų PTN nuostatų pažeidimus.

62 Šiuo klausimu pažymėtina, kad psichologinis priekabiavimas yra draudžiamas pagal PTN 12a straipsnį, todėl pareigūno veiksmai, kuriuos apima šis draudimas, gali būti pripažinti „rimtu Sąjungos pareigūnų prievolių pažeidimu“ ir apie juos gali būti pranešta pagal PTN 22a straipsnį, kuriame numatyta, kad „[b]et kuris pareigūnas, kuris vykdydamas savo pareigas ar užsiimdamas su tuo susijusia veikla sužino faktų, iš kurių galima daryti prielaidą, kad, galbūt, egzistuoja neteisėta veikla, įskaitant sukčiavimą ar korupciją, kenkianti Sąjungos interesams, arba su profesinių pareigų atlikimu susijęs elgesys, kuris gali būti rimtas Sąjungos pareigūnų prievolių pažeidimas, jis nedelsdamas apie tai informuoja arba savo tiesioginį viršininką, arba savo generalinį direktorių, arba, jeigu jo nuomone tai daryti verta, Generalinį sekretorių, arba lygiavertes pareigas einančius asmenis, arba betarpiškai Europos kovos su sukčiavimu tarnybą (OLAF)“ (šiuo klausimu žr. 2014 m. spalio 8 d. Sprendimo *Bermejo Garde / EESRK*, T-530/12 P, EU:T:2014:860, 106 punktą).

63 Šiuo klausimu ieškovai teisingai teigia, kad 2013 m. lapkričio 11 d. raštas turėtų būti vertinamas ne kaip pagalbos prašymas, kaip tai suprantama pagal PTN 24 straipsnį, o kaip pranešimas apie pažeidimus, kaip tai suprantama pagal PTN 22a straipsnį. Iš tiesų, minėtame rašte, – kaip jie patys nurodė vėliau pateiktame pagalbos prašyme, paaiškinę, jog būtent „[s]iekdami išvengti testo procedūros pažeidimų ir laikydamiesi savo pareigų, išplaukiančių iš PTN 2[2] straipsnio, jie raštu įspėjo [generalinį direktorių]“, – ieškovai iš esmės prašė, kad kalbos testas būtų atidėtas vėlesniam laikui, ir išreiškė savo susirūpinimą dėl skyriaus vadovo psichologinės būklės ir jo elgesio tarnyboje. Šiame rašte bent jau tiesiogiai nebuvo paminėta apie psichologinio ar seksualinio priekabiavimo buvimą. Juo iš esmės buvo siekiama veikiau atskleisti tai, kad skyriuje yra sunkumų, įskaitant konfliktus, taip pat tai, kad skyriaus vadovas nepaisė elementaraus komisijos narių, turinčių spręsti dėl pareigūnų profesinių gebėjimų, nepriklausomumo principo.

64 Praėjus kelioms dienoms po to, kai buvo gautas 2013 m. lapkričio 11 d. raštas, nusprendusi, pirma, patikėti direktoriui atlikti vidaus tyrimą generaliniame direktorate, susijusį su aplinkybėmis, apie kurias jai pranešė ieškovai, ir, antra, atidėti vėlesniam laikui kalbos testą, kuriame turėjo dalyvauti skyriaus vadovas, paskyrimų tarnyba, kurios vardu veikė generalinis direktorius, patenkino ieškovų prašymą, pateiktą šiame rašte ir patenkantį į PTN 22a straipsnio taikymo sritį, net jei šio vidaus tyrimo generaliniame direktorate pobūdis ir apimtis nebuvo patikslinti 2013 m. lapkričio 18 d. atsakymo rašte.

65 Kadangi, vykdydama jai priskirtus įgaliojimus, administracija šiam tikslui pasiekti gali, suteikdama tinkamas logistikos priemones ir žmogiškuosius išteklius, nuspręsti patikėti atlikti tokį tyrimą institucijos vadovybei, kaip antai direktoriui (pagal analogiją žr. 2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *CH / Parlamentas*, F-132/14, EU:F:2015:115, 99 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), ieškovai negali priekaištauti paskyrimų tarnybai dėl to, kad generalinis direktorius patikėjo direktoriui atlikti tyrimą remiantis pranešimu apie pažeidimus, kaip tai suprantama pagal PTN 22a straipsnį, apie kuriuos ieškovai pranešė savo 2013 m. lapkričio 11 d. raštu.

66 Ieškovų nuoroda į tai, kad buvo pareiškimų, užfiksuotų jų medicininiuose dokumentuose ir pažymoje, kurią parengė vienas iš medicinos tarnybos gydytojų, neturi reikšmės.

67 Iš tiesų, kiekvienoje institucijoje tik gydytojai, sudarantys medicinos tarnybą, kuriai taikomos gydytojų profesinės etikos taisyklės, yra įgalioti nustatyti diagnozę ir pateikti paskyrimų tarnybai informaciją, kurios pastarajai gali prireikti įgyvendinant įgaliojimus, suteiktus jai pagal PTN ir Kitų Europos Sąjungos tarnautojų įdarbinimo sąlygas (2019 m. balandžio 10 d. Sprendimo *AV / Komisija*, T-303/18 RENV, nepaskelbtas Rink., EU:T:2019:239, 109 punktas).

68 Šiuo klausimu pažymėtina, jog šioje byloje nematyti, kad pati medicinos tarnyba būtų informavusi asmenį, kuriam Parlamentas suteikė įgaliojimus paskyrimų tarnybos vardu nagrinėti pagalbos prašymus, t. y. Personalo GD generalinį direktorių arba atitinkamu atveju Generalinį sekretorių, apie skyriaus vadovo elgesį, galintį patekti į PTN 12a straipsnio taikymo sritį. Iš 2014 m. sausio 11 d. elektroninio laiško matyti tik tai, kad vienas iš ieškovų perdavė ieškovų patarėjui medicinos tarnybos parengtos pažymos kopiją ir nurodė, kad direktorius taip pat gavo šios pažymos kopiją. Tačiau pastarasis nebuvo asmuo, kuriam Parlamentas buvo suteikęs įgaliojimus nagrinėti pagalbos prašymus, kaip tai suprantama pagal PTN 24 straipsnį.

69 Šiomis aplinkybėmis, kol nebuvo pateiktas 2013 m. lapkričio 11 d. raštas, paskyrimų tarnybai negali būti priekaištaujama dėl to, kad ji ignoravo tam tikrus skyriaus pareigūnų pareiškimus, padarytus medicinos tarnybai 2013 m., kuriuos ši tarnyba užfiksavo pažymoje, kurią vėliau pateikė ieškovai, ir jų turinį.

70 Dėl to, kad ieškovai generaliniam direktoriui kartu su savo 2013 m. lapkričio 11 d. raštu pateikė medicinos tarnybos pažymos, kurioje buvo apibendrinti jų pareiškimai šiai tarnybai, kopiją, dar kartą pažymėtina, jog iš tiesų PTN 22a straipsnio įgyvendinimo tikslais generalinis direktorius, būdamas direktoriaus ir skyriaus vadovo viršininkas, yra asmuo, kuris turi įgaliojimus įpareigoti paskyrimų tarnybą. Tačiau tai nebuvo asmuo, įgaliotas paskyrimų tarnybos vardu nagrinėti pagalbos prašymą, pateiktą pagal PTN 24 straipsnį ir susijusį su psichologinio priekabiavimo veiksmais, kaip tai suprantama pagal minėtų PTN 12a straipsnį.

71 Be to, ieškovų nurodytas dokumentas, pateiktas kaip ieškinio A. 7 priedas, nepriklausomai nuo tos aplinkybės, kad jame nėra medicinos tarnybos antspaudo, tik patvirtina, jog jiems buvo suteikta nuolatinės Parlamento medicinos tarnybos konsultacija.

72 Tai pažymėjus, primintina, kad medicinos ekspertų nuomonės savaime teisiškai neįrodo priekabiavimo buvimo ar institucijos pareigos suteikti pagalbą nesilaikymo (2015 m. vasario 6 d. Sprendimo *BQ / Audito Rūmai*, T-7/14 P, EU:T:2015:79, 49 punktas; 2014 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *CQ / Parlamentas*, F-12/13, EU:F:2014:214, 127 punktas ir 2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *CH / Parlamentas*, F-132/14, EU:F:2015:115, 92 punktas). Konkrečiai kalbant, nors institucijos gydytojai gali nustatyti pareigūnų ar tarnautojų psichinės sveikatos sutrikimus, jie negali įrodyti, jog šių sutrikimų atsirado dėl psichologinio priekabiavimo, nes, kad pripažintų, jog toks priekabiavimas buvo, tokią medicininę pažymą parengę asmenys neišvengiamai remiasi tik suinteresuotųjų asmenų pateiktu darbo sąlygų atitinkamoje institucijoje apibūdinimu (šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 29 d. Sprendimo *HF / Parlamentas*, T-218/17, dėl kurio paduotas apeliacinis skundas, EU:T:2018:393, 106 punktą; 2008 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *K / Parlamentas*, F-15/07, EU:F:2008:158, 41 punktą ir 2014 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *CQ / Parlamentas*, F-12/13, EU:F:2014:214, 127 punktą) ir nelygina šios faktinių aplinkybių versijos su asmens, kurio veiksmus skundžia pareigūnai ir tarnautojai, apibūdinta versija.

73 Tiesa, negalima atmesti fakto, jog tam tikromis aplinkybėmis tam tikros institucijos tarnybos vadovas ar medicinos tarnyba gali kreiptis į paskyrimų tarnybą pranešdami, kad galbūt egzistuoja akivaizdus ar sunkus PTN 12a straipsnio pažeidimas, ir dėl to paskyrimų tarnyba gali savo iniciatyva pradėti administracinį tyrimą, negavusi tariamo nukentėjusiojo pagalbos prašymo kartu su pradiniais įrodymais.

74 Vis dėlto nagrinėjamos bylos aplinkybėmis, kadangi asmeniui ar asmenims, įgaliotiems nagrinėti pagalbos prašymus Parlamente, oficialiai nebuvo pateikta pagalbos prašymo, kaip tai suprantama pagal PTN 24 straipsnį, ieškovai, kurie ketino pateikti tik pranešimą apie pažeidimus pagal PTN 22a straipsnį ir nenurodė minėtų PTN 12a straipsnio pažeidimo, negali priekaištauti paskyrimų tarnybai nei dėl to, kad ji pati jau nuo 2013 m. nepradėjo administracinio tyrimo dėl psichologinio priekabiavimo veiksmų, nei dėl to, kad tuo pačiu metu ji nesiėmė skyriaus vadovo atitolinimo priemonių.

75 Taigi, darytina išvada, kad paskyrimų tarnyba nepažeidė nei PTN 22a straipsnio, nei rūpestingumo pareigos, nei gero administravimo principo, kai 2013 m. nesiėmė pagalbos ieškovams priemonių, kad ištaisytų tokio pobūdžio situaciją, apie kurią ji galėjo žinoti tuo metu.

76 Ieškovų teiginys, kad direktorius vidaus tyrimą generaliniame direktorate, pradėtą atsakant į jų pranešimą apie pažeidimus, vykdė šališkai ir pradėjo šį tyrimą nuo pokalbių su trimis asmenimis, kurie pasitikėjo skyriaus vadovu ir labiau pasiduodavo įtakai, siekdamas juos įtikinti, jog tai tebuvo ieškovų intrigos, nėra nei paremtas, nei įrodytas, todėl laikytinas esančiu spekuliacinio pobūdžio.

77 Kad ir kaip būtų, primintina, jog atlikti administracinį tyrimą įgaliotas subjektas, kuris privalo nagrinėti jam pateiktas bylas taikydamas proporcingumo principą, turi plačią diskreciją pasirinkti, kaip vykdyti tyrimą, ir, be kita ko, įvertinti liudytojų bendradarbiavimo kokybę ir naudą (2018 m. birželio 29 d. Sprendimo *HF / Parlamentas*, T-218/17, dėl kurio paduotas apeliacinis skundas, EU:T:2018:393, 97 punktas ir 2013 m. liepos 11 d. Sprendimo *Tzirani / Komisija*, F-46/11, EU:F:2013:115, 124 punktas). Direktoriaus pasirinkimas, kokius asmenis apklausti, kaip ir generalinio direktoriaus sprendimas 2013 m. lapkričio mėn. patikėti minėtam direktoriui atlikti vidaus tyrimą generaliniame direktorate, priskirtini paskyrimų tarnybos šioje srityje turimai plačiai diskrecijai, ir ieškovai neįrodė, kad šiuo klausimu paskyrimų tarnyba viršijo savo diskrecijos ribas.

78 Galiausiai, ieškovai taip pat neįrodė savo teiginio, kad direktorius „neatliko tyrimo, kurį jam patikėjo [paskyrimų tarnyba]“ 2013 m.

79 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti reikalavimą atlyginti žalą, patirtą dėl paskyrimų tarnybos elgesio iki pagalbos prašymo pateikimo.

2) Dėl priemonių, kurias paskyrimų tarnyba taikė po pagalbos prašymo pateikimo

80 Dėl paskyrimų tarnybos elgesio po pagalbos prašymo pateikimo, t. y. po 2014 m. sausio 24 d., primintina, kad kai paskyrimų tarnybai arba atitinkamais atvejais sudaryti tarnybos sutartis įgaliotai tarnybai pagal PTN 90 straipsnio 1 dalį pateikiamas šių nuostatų 24 straipsnyje numatytas pagalbos prašymas, ši tarnyba, remdamasi pareiga suteikti pagalbą susiklosčius situacijai, kuri nedera su tarnybos drausme ir įprastine tvarka, turi aktyviai įsikišti ir veikti skubiai ir rūpestingai, kaip to atitinkamu atveju reikalauja situacija, kad išsiaiškintų aplinkybes, o jas išsiaiškinusi imtis tinkamų priemonių. Tam pakanka, kad institucijos pagalbos prašantis pareigūnas ar tarnautojas pateiktų išpuolių, kuriuos teigia patyręs, pradinių įrodymų. Gavusi tokią informaciją atitinkama institucija turi imtis tinkamų priemonių, pavyzdžiui, pradėti administracinį tyrimą, kad nustatytų aplinkybes, dėl kurių pateiktas skundas, bendradarbiaudama su skundą pateikusiu asmeniu (1989 m. sausio 26 d. Sprendimo *Koutchoumoff / Komisija*, 224/87, EU:C:1989:38, 15 ir 16 punktai ir 2007 m. spalio 25 d. Sprendimo *Lo Giudice / Komisija*, T-154/05, EU:T:2007:322, 136 punktas; taip pat žr. 2017 m. balandžio 24 d. Sprendimo *HF / Parlamentas*, T-570/16, EU:T:2017:283, 46 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją) ir, atsižvelgdama į tyrimo rezultatus, imtis reikiamų priemonių, kaip antai priemonių, kurios buvo taikytos šioje byloje, t. y. pradėti drausminę procedūrą dėl asmens, kurio elgesys skundžiamas, jei atlikusi administracinį tyrimą administracija konstatuoja psichologinio priekabiavimo buvimą.

81 Jei skundžiamasi dėl priekabiavimo, pareiga suteikti pagalbą pirmiausia reiškia administracijos pareigą rimtai, greitai ir visiškai konfidencialiai išnagrinėti pagalbos prašymą, kuriame nurodomas priekabiavimas, ir informuoti pareiškėją apie veiksmus, kurių ketinama imtis dėl šio prašymo (2017 m. balandžio 24 d. Sprendimo *HF / Parlamentas*, T-570/16, EU:T:2017:283, 47 punktas ir 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Curto / Parlamentas*, T-275/17, EU:T:2018:479, 98 punktas).

82 Dėl priemonių, kurių reikia imtis esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama, patenkančiai į PTN 24 straipsnio taikymo sritį, pažymėtina, kad administracija, prižiūrima Sąjungos teismo, turi plačią diskreciją pasirinkti PTN 24 straipsnio taikymo priemones ir būdus (žr. 2017 m. balandžio 24 d. Sprendimo *HF / Parlamentas*, T-570/16, EU:T:2017:283, 48 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Curto / Parlamentas*, T-275/17, EU:T:2018:479, 99 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), net jei ji neturi plačios diskrecijos vertinti, ar faktinės aplinkybės sudaro psichologinį ar seksualinį priekabiavimą – šį konstatavimą ji gali padaryti tik pasibaigus administraciniam tyrimui (2018 m. birželio 29 d. Sprendimo *HF / Parlamentas*, T-218/17, dėl kurio paduotas apeliacinis skundas, EU:T:2018:393, 123 punktas; 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *SQ / EIB*, T-377/17, EU:T:2018:478, 99 punktas ir 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Curto / Parlamentas*, T-275/17, EU:T:2018:479, 75 punktas).

83 Šioje byloje Parlamentas neginčija, kad kartu su pagalbos prašymu buvo pateikti pakankami pradiniai įrodymai, pagrindžiantys šiame prašyme nurodytą psichologinį ir seksualinį priekabiavimą.

84 Kai pagalbos prašantis asmuo pateikia pakankamus pradinius savo teiginių įrodymus, pirma, administracija privalo pradėti administracinį tyrimą, kad išsiaiškintų faktines aplinkybes ir prireikus galėtų imtis tinkamų pagalbos priemonių (šiuo klausimu žr. 2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *CH / Parlamentas*, F-132/14, EU:F:2015:115, 94 punktą), šiuo atveju neturėdama plačios diskrecijos spręsti, ar tikslinga pradėti ir atlikti minėtą administracinį tyrimą, ir, antra, tyrimas turi būti vykdomas kuo greičiau, kad jam pasibaigus būtų galima atkurti tarnybos interesus atitinkančias darbo sąlygas.

85 Nors tiesa, kad šioje byloje paskyrimų tarnyba pradėjo administracinį tyrimą reaguodama į pagalbos prašymą, ji pradėjo šį tyrimą tik 2014 m. kovo 19 d. ir apie tai informavo ieškovus tik 2014 m. balandžio mėn., t. y. praėjus beveik trims mėnesiams po šio prašymo pateikimo. Konstatuotina, kad taip veikdama paskyrimų tarnyba pažeidė gero administravimo principą ir PTN 24 straipsnį, palikusi ieškovus neaiškumo būsenoje dėl priemonių, taikytų gavus jų prašymą.

86 Dėl 2014 m. sausio 29 d. susirinkimo pažymėtina, kad, atsižvelgiant, be kita ko, į plačią paskyrimų tarnybai pripažįstamą diskreciją organizuoti jos tarnybų darbą, ieškovai taip ir neįrodė, kaip direktoriaus ir vieno iš generalinio direktoriaus patarėjų teisės klausimais dalyvavimas pažeidė taikytiną PTN nuostatą. Konkrečiai kalbant, primintina, kad pagalbos prašyme vienintelis asmuo, kurio elgesys buvo oficialiai ir tiesiogiai skundžiamas, buvo skyriaus vadovas. Taigi, nesant skundų dėl kitų asmenų, net jei ieškovai subjektyviai galėjo manyti, kad direktorius palaikė skyriaus vadovą ir 2013 m. nesuteikė jiems pagalbos, kurią jie turėjo gauti remiantis PTN 24 straipsniu, darytina išvada, kad paskyrimų tarnyba nepažeidė šios nuostatos, nusprendusi, kad direktorius ir minėtas patarėjas dalyvaus 2014 m. sausio 29 d. susirinkime.

87 Dėl direktoriaus pareikštų pastabų per 2014 m. sausio 29 d. susirinkimą pažymėtina, kad jis buvo skyriaus vadovo, kurio veiksmai buvo skundžiami pagalbos prašyme, viršininkas, kad tame etape jo elgesys nebuvo oficialiai ir tiesiogiai skundžiamas šiame pagalbos prašyme ir kad 2013 m. ieškovai iš pradžių kreipėsi būtent į jį, o ne į paskyrimų tarnybą, t. y. į jos vardu veikiantį Personalo GD generalinį direktorių arba atitinkamu atveju į Generalinį sekretorių.

88 Šiomis aplinkybėmis paskyrimų tarnyba galėjo nuspręsti pranešti direktoriui apie pagalbos prašymo buvimą, taip pat ir tam, kad jis jai padėtų nagrinėti šį prašymą. Iš esmės, nors aišku, jog iš principo, siekiant apsaugoti tiek tariamą nukentėjusįjį, tiek tariamo priekabiautojo profesinę reputaciją, geriau, kad pirmajame etape paskyrimų tarnyba nepraneštų nei pastarajam, nei tretiesiems asmenims apie

pagalbos prašymo pateikimą, tai nėra taikytina asmenims, kurie yra nurodyto priekabiautojo ir tariamo nukentėjusiojo asmens viršininkai. Šiuo klausimu svarbiausia, kad informavimas apie pagalbos prašymo buvimą neturėtų įtakos tyrimo veiksmingumui (2018 m. birželio 29 d. Sprendimo *HF / Parlamentas*, T-218/17, dėl kurio paduotas apeliacinis skundas, EU:T:2018:393, 165 punktas).

89 Dėl to, kad paskyrimų tarnyba tariamai abejojo dėl skyriaus vadovo nušalinimo nuo pareigų ir skyrimo į kitas pareigas, kur jis nebegalėtų kontaktuoti su ieškovais, konstatuotina, kad, atsižvelgiant į nagrinėjamu atveju pateiktų kaltinimų, be kita ko, kaltinimų dėl seksualinio priekabiavimo prie vieno iš skyriaus narių, sunkumą, taip pat į ieškovų, kurie, be to, sudarė beveik visą skyriaus personalą, pateiktų įrodymų patikimumą, pagal PTN 24 straipsnį paskyrimų tarnyba privalėjo taikyti visiško skyriaus vadovo atitolinimo priemonę. Tačiau, kaip teigė Parlamentas, patvirtindama tokią priemonę paskyrimų tarnyba turėjo paisyti asmens, kurio elgesys buvo skundžiamas, teisių, visų pirma teisės į gynybą ir nekaltumo prezumpcijos, nes tik užbaigus administracinį tyrimą gali būti taikomos galutinės pagalbos priemonės (šiuo klausimu žr. 2017 m. balandžio 24 d. Sprendimo *HF / Parlamentas*, T-570/16, EU:T:2017:283, 57 punktą).

90 Šioje byloje, nors paskyrimų tarnyba iš tikrųjų perkėlė skyriaus vadovą į kitas pareigas ir paskyrė kitą skyriaus vadovą, kuris turėjo vadovauti skyriui ir atlikti ieškovų vertinimą per 2014 m. vertinimo procedūrą, konstatuotina, kaip pripažįsta pats Parlamentas, kad skyriaus vadovas faktiškai ir toliau turėjo tam tikros įtakos skyriaus darbui, be kita ko, sprendžiant atostogų ir mokymų klausimus ir vykdant 2014 m. vertinimo procedūrą, nors remiantis PTN 24 straipsniu skyriaus vadovas turėjo būti visiškai nušalintas nuo vadovavimo šiam skyriui per visą administracinio tyrimo laikotarpį. Taip pat, net jei, laukiant administracinio tyrimo rezultatų, vien remiantis ieškovų skundais skyriaus vadovui negalėjo būti skirta drausminė nuobauda arba bet kuri kita lygiavertė administracinė priemonė, atrodo akivaizdžiai netinkama, kad skyriaus vadovas administracinio tyrimo ir vėlesnės drausminės procedūros laikotarpiu būtų paskirtas į [*konfidencialu*] pareigas, kurias vykdydamas jis galėtų kasdien susidurti su ieškovais, kurie sudarė didžiąją dalį skyriaus darbuotojų, ir taip pat galėtų juos bauginti arba jiems grasinti.

91 Taigi, dėl to, kad paskyrimų tarnyba pažeidė pareigą, tenkančią jai pagal PTN 24 straipsnį, – faktiškai atitolinti skyriaus vadovą nuo kitų šio skyriaus narių, nebuvo visiškai atkurtos darbo sąlygos, atitinkančios ieškovų orumą, kaip tai suprantama pagal Pagrindinių teisių chartijos 31 straipsnį.

92 Kalbant apie direktoriaus elgesį, kurį ieškovai suvokė kaip šališką ir naudingą skyriaus vadovui, atrodo, kad, išskyrus A, ieškovai neketino apkaltinti direktoriaus dėl veiksmų, patenkančių į PTN 12a straipsnio taikymo sritį, ir nepateikė pagalbos prašymo, kad paskyrimų tarnyba juos apsaugotų nuo direktoriaus elgesio, kurį dabar skundžia pareiškę šį ieškinį.

93 Kalbant apie A, matyti, jog be pagalbos prašymo, susijusio su skyriaus vadovu, 2015 m. sausio 23 d. A taip pat pateikė prašymą paskyrimų tarnybai, siekdamas, kad direktorius nebebūtų jo vertintojas. Šiame prašyme suinteresuotasis asmuo teigė, kad jau ketverius metus kenčia nuo direktoriaus piktnaudžiavimo įgaliojimais ir psichologinio priekabiavimo, kurie turėjo pasekmių jo sveikatai. Šis prašymas, kurį paskyrimų tarnyba kvalifikavo kaip pagalbos prašymą, buvo atmestas 2015 m. vasario 16 d. paskyrimų tarnybos sprendimu tuo pagrindu, kad Generalinis sekretorius paskyrė direktorių viso skyriaus personalo apeliaciniu vertintoju vykdant 2014 m. vertinimo procedūrą, ir tai buvo padaryta anksčiau, nei buvo pateiktas šis pagalbos prašymas.

94 Šiuo klausimu konstatuotina, kad A nepateikė nei skundo dėl šio sprendimo atmesti jo pagalbos prašymą, susijusį su direktoriumi, nei ieškinio pagal SESV 270 straipsnį. Be to, paskyrimų tarnybai negali būti priekaištaujama dėl to, kad iki 2015 m. sausio 23 d., t. y. dienos, kai buvo pateiktas A pagalbos prašymas, ji nesiėmė direktoriui skirtų priemonių, nes iki tos dienos ji nežinojo, jog dėl jo elgesio, neatitinkančio PTN nuostatų, yra skundžiamasi. Direktoriaus elgesys, dėl kurio skundžiamasi ieškinyje, yra ankstesnis nei minėtas 2015 m. sausio 23 d. prašyme.

95 Taigi, reikia atmesti ieškovų reikalavimą atlyginti žalą, patirtą dėl to, kad paskyrimų tarnyba tariamai nesiėmė pagalbos priemonių siekdama užkirsti kelią direktoriaus elgesiui.

96 Dėl tariamų neigiamų pastabų tam tikrų ieškovų vertinimo ataskaitose, parengtose pasibaigus 2014 m. vertinimo procedūrai, kurią vykdė direktorius, Parlamentas pripažino, kad komentarai, neparemti faktine informacija, kurią būtų galima patikrinti, buvo išbraukti. Toks paskyrimų tarnybos sprendimas ištaisyti atitinkamas GD direktoriaus parengtas ataskaitas, vis dėlto patvirtina, kad direktorius iš tikrųjų galėjo daryti neigiamą įtaką tam tikrų ieškovų vertinimo procedūrai ir ją iškraipyti, įskaitant tai, kad per pokalbius, susijusius su 2014 m. vertinimo procedūra, jis buvo paminėjęs pagalbos prašymą ir atskleidęs, jog konsultavosi su skyriaus vadovu vertinimo klausimu.

97 Pataisydama atitinkamas vertinimo ataskaitas paskyrimų tarnyba galėjo atkurti 2014 m. vertinimo procedūros objektyvumą. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad tuo metu vyko pagalbos prašymo nagrinėjimas, ši aplinkybė parodo, jog per 2014 m. vertinimo procedūrą buvo padarytas pažeidimas, pagrindžiantis tai, kad iš paskyrimų tarnybos būtų priteistas atitinkamos ieškovų neturtinės žalos atlyginimas.

98 Vis dėlto tiek, kiek ieškovai, pirmiausia A, nori, kad būtų atlyginta neturinė žala, padaryta direktoriaus „šmeižtu, kišimusi ir žeidžiančiais komentarais“, taip pat jo „pasikartojančiu ir sistemingu“ elgesiu, konstatuotina, kad šis prašymas atlyginti žalą negali būti tenkinamas.

99 Iš esmės, pirma, darant prielaidą, jog ieškovai siekia, kad būtų atlyginta žala, padaryta direktoriaus veiksmais, kuriuos jie laiko prieštaraujančiais PTN 12a straipsniui, jie turėtų, kaip ir žalos, tariamai patirtos dėl skyriaus vadovo elgesio, atveju, pareikšti ieškinį nacionaliniame teisme ir atitinkamu atveju pagal PTN 24 straipsnį prašyti paskyrimų tarnybos pagalbos pareiškiant tokį ieškinį (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Curto / Parlamentas*, T-275/17, EU:T:2018:479, 111–113 punktus). Antra, kad ir kaip būtų, nurodyti veiksmai, atsižvelgiant į šiame etape Bendrajam Teismui pateiktus įrodymus, daugiausia parodo netinkamą konfliktiškos situacijos skyriuje valdymą (dėl atvejo, kai pati administracija netinkamai valdė situaciją, žr. 2014 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *CQ / Parlamentas*, F-12/13, EU:F:2014:214, 128 punktą ir 2015 m. kovo 26 d. Sprendimo *CW / Parlamentas*, F-124/13, EU:F:2015:23, 117 punktą; šis pastarojo sprendimo punktas nebuvo panaikintas 2016 m. spalio 27 d. Sprendimu *CW / Parlamentas*, T-309/15 P, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:632).

100 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, darytina išvada, kad, pirma, atsižvelgiant į paskyrimų tarnybos pareigą suteikti pagalbą, kuri jai tenka remiantis PTN 24 straipsniu ir Pagrindinių teisių chartijos 31 straipsniu, paskyrimų tarnyba nesiėmė priemonių, kurios leistų veiksmingai atitolinti skyriaus vadovą nuo ieškovų ir užtikrintų nešališką 2014 m. vertinimo procedūros vykdymą, ir, antra, šis pažeidimas yra pagrindas Parlamento atsakomybei atsirasti.

d) Dėl reikalavimo atlyginti žalą, grindžiamo procedūrų trukme

101 Dėl priekaištų, kad administracinio tyrimo procedūros trukmė buvo neprotinga, primintina, kad PTN nėra specialios nuostatos dėl termino, per kurį administracija turi atlikti administracinį tyrimą, pavyzdžiui, psichologinio priekabiavimo srityje, todėl paskyrimų tarnyba turi vadovautis protingo termino principu. Atitinkama Sąjungos institucija, įstaiga ar organas turi vykdyti administracinį tyrimą taip, kad kiekvienas aktas būtų priimtas per protingą terminą po ankstesnio akto priėmimo (žr. 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Curto / Parlamentas*, T-275/17, EU:T:2018:479, 101 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

102 Šiuo klausimu pažymėtina, jog tai, ar administracinės procedūros trukmė buvo protinga, turi būti vertinama atsižvelgiant į ginčo svarbą suinteresuotajam asmeniui, bylos sudėtingumą ir dalyvaujančių šalių elgesį (pagal analogiją žr. 2016 m. birželio 10 d. Sprendimo *HI / Komisija*, F-133/15, EU:F:2016:127, 109 ir 113 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją). Tuo atveju, kai pateikiami

skundai dėl psichologinio priekabiavimo, kuris draudžiamas pagal PTN 12a straipsnį, šis vertinimas turi būti atliekamas tuo momentu, kai administracija pakankamai susipažino su faktais ir elgesiu, galinčiais sudaryti pareigūno (-ų) ar tarnautojo (-ų), dėl kurio (-ų) elgesio skundžiamasi, PTN prievolių pažeidimą (šiuo klausimu žr. 2019 m. balandžio 10 d. Sprendimo *AV / Komisija*, T-303/18 RENV, nepaskelbtas Rink., EU:T:2019:239, 82 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

103 Dar reikia patikslinti, jog administracija neturi plačios diskrecijos protingam terminui apibrėžti, tuo labiau skundų dėl psichologinio priekabiavimo pateikimo atvejais, kai, pirma, remiantis jurisprudencija (2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Curto / Parlamentas*, T-275/17, EU:T:2018:479, 101 ir 102 punktai) administracija privalo veikti kuo greičiau, ypač siekdama užbaigti administracinį tyrimą, ir, antra, kai Sąjungos teisės aktų leidėjas nenustatė PTN įgyvendinančioms institucijoms termino, taikytino procedūroms nagrinėjant pagalbos prašymus ir pranešimus apie pažeidimus, pateiktus atitinkamai remiantis PTN 24 ir 22a straipsniais, siejamais su PTN 12a straipsniu.

104 Šioje byloje pažymėtina, kad administracinis tyrimas buvo pradėtas tik praėjus beveik dviem mėnesiams po pagalbos prašymo pateikimo, nors paskyrimų tarnyba neginčija, jog iš tikrųjų buvo pateikti pradiniai įrodymai, pagrindžiantys psichologinį ir seksualinį priekabiavimą, nurodytą minėtame prašyme. Taip pat pažymėtina, kad nors pagalbos prašančių asmenų ir skyriaus vadovo apklausos buvo pradėtos 2014 m. balandžio 15 d., iš Parlamento atsakymų į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus matyti, jog paskyrimų tarnybos paskirti tyrėjai parengė tyrimo ataskaitas tik 2015 m. kovo 3 d. ir lapkričio 17 d., o 2016 m. sausio 6 d. paskyrimų tarnyba kreipėsi į drausmės komisiją dėl skyriaus vadovo atvejo.

105 Taigi, paskyrimų tarnybai prireikė beveik dvejų metų pagalbos prašymui išnagrinėti, o tokiu atveju, susijusiu su beveik visu skyriaus personalu, toks terminas laikytinas neprotingu.

106 Parlamentas negali pasiteisinti, kad administracinis tyrimas apėmė didelį asmenų skaičių, nes visi šie asmenys dirbo tame pačiame skyriuje ir todėl buvo prieinami (*a contrario*, dėl liudytojų, esančių keliose valstybėse narėse ir net trečiojoje valstybėje, apklausos, kas pateisina ilgesnę procedūros trukmę, žr. 2016 m. birželio 10 d. Sprendimo *HI / Komisija*, F-133/15, EU:F:2016:127, 115 punktą), tuo labiau kad jie laukė administracinio tyrimo pabaigos. Be to, tokios trukmės negali pateisinti tai, kad paskyrimų tarnybai buvo būtina apsaugoti asmens, kurio veiksmai skundžiami pagalbos prašyme, teisę į gynybą, nes ši teisė yra aiškiai nustatyta tiek Pagrindinių teisių chartijos 41 ir 48 straipsniuose, tiek, be kita ko, PTN 86 straipsnyje ir IX priede.

107 Kaip pabrėžia ieškovai, protingo termino nesilaikymas buvo itin kenksmingas nagrinėjamu atveju, nes situacija, kuri netenkino nei ieškovų, nei skyriaus vadovo, tęsėsi ilgą laiką. Pagal PTN 24 straipsnį reikalaujama, kad paskyrimų tarnyba atliktų administracinę procedūrą kuo greičiau, nes, pirma, galimas psichologinio priekabiavimo pripažinimas paskyrimų tarnybai atlikus administracinį tyrimą savaime gali turėti teigiamos įtakos asmenų, prie kurių priekabiauta, psichologinės reabilitacijos procesui ir, be to, šiuo pripažinimu šie asmenys gali remtis, jei nuspręstų pareikšti ieškinį nacionaliniame teisme, ir, antra, užbaigus administracinį tyrimą, atvirkščiai, gali būti paneigti tariamo nukentėjusiojo pateikti kaltinimai, taigi ir ištaisyta žala, kuri tokiais kaltinimais, jei paaiškėja, kad jie nepagrįsti, galėjo būti padaryta atliekant tyrimą priekabiavimu įtariamam asmeniui (2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Curto / Parlamentas*, T-275/17, EU:T:2018:479, 59 punktas ir 2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *CH / Parlamentas*, F-132/14, EU:F:2015:115, 95, 123 ir 124 punktai).

108 Be to, konstatuotina, kad paskyrimų tarnyba pažeidė įpareigojimą, kurį apima jos pareiga suteikti pagalbą (2017 m. balandžio 24 d. Sprendimo *HF / Parlamentas*, T-570/16, EU:T:2017:283, 47 punktas ir 2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Curto / Parlamentas*, T-275/17, EU:T:2018:479, 98 punktas), – laiku informuoti pareiškėjus apie veiksmus, kurių ketinama imtis dėl jų pagalbos prašymo. Iš tiesų, nors skyriaus vadovui apie administracinio tyrimo pradžią buvo pranešta jau 2014 m. kovo 19 d., ieškovai, savo ruožtu, buvo informuoti praėjus beveik mėnesiui. Taip pat atrodo, kad ieškovams nebuvo

oficialiai pranešta nei apie datą, kai buvo pradėta drausminė procedūra dėl skyriaus vadovo, nei apie jam skirtos nuobaudos pobūdį ir sunkumą, nors ši informacija turėjo būti jiems pateikta, nes buvo susijusi su pagalbos prašymo nagrinėjimu.

109 Taip pat ieškovai negavo ataskaitų, parengtų pasibaigus administraciniam tyrimui, kopijos (prireikus – jos nekonfidencialios versijos), nors ši turėjo būti jiems pateikta atsižvelgiant į gero administravimo principą ir pareigą suteikti pagalbą, dėl kurių reikalaujama, kad paskyrimų tarnyba informuotų suinteresuotuosius asmenis apie jų pagalbos prašymo nagrinėjimo rezultatus, ypač tokiu atveju, kaip nagrinėjamas, kai galimas psichologinio priekabiavimo pripažinimas paskyrimų tarnybai atlikus administracinį tyrimą parengtoje ataskaitoje savaime gali turėti teigiamos įtakos asmenų, prie kurių priekabiauta, psichologinės reabilitacijos procesui ir, be to, šiuo pripažinimu šie asmenys gali remtis, jei nuspręstų pareikšti ieškinį nacionaliniame teisme (2018 m. liepos 13 d. Sprendimo *Curto / Parlamentas*, T-275/17, EU:T:2018:479, 59 punktas ir 2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *CH / Parlamentas*, F-132/14, EU:F:2015:115, 95, 123 ir 124 punktai).

110 Vis dėlto ieškovai negali priekaištauti paskyrimų tarnybai dėl to, kad ji nepakankamai greitai vykdė drausminę procedūrą dėl skyriaus vadovo. Šiai procedūrai taikomos atskiros taisyklės ir griežti terminai, numatyti PTN IX priede kiekvienam iš minėtos procedūros etapui; bet kuriuo atveju jie neatrodo buvę pažeisti. Nagrinėjamu atveju ši procedūra, pradėta 2016 m. sausio 6 d. kreipimusi į drausmės komisiją, tęsėsi kiek ilgiau nei vienus metus, kol 2017 m. vasario 27 d. buvo priimtas galutinis paskyrimų tarnybos sprendimas, nurodytas PTN IX priedo 22 straipsnyje, ir ši trukmė neatrodo neprotinga, atsižvelgiant į nagrinėto atvejo sudėtingumą.

111 Iš visų išdėstytų argumentų matyti, kad tik nagrinėdama pagalbos prašymą paskyrimų tarnyba pažeidė tiek PTN 24 straipsnį, tiek protingo termino principą, o tai sudaro pagrindą atsirasti Parlamento deliktinei atsakomybei ieškovams.

2. Dėl žalos ir priežastinio ryšio

112 Atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes Bendrasis Teismas mano, kad ieškovai iš tikrųjų patyrė neturtinę žalą dėl to, kaip paskyrimų tarnyba nagrinėjo jų pagalbos prašymą, atsižvelgiant tiek į PTN 24 straipsnį, tiek į protingo termino principą, taip pat į tai, kaip pagalbos prašymo nagrinėjimo kontekste paskyrimų tarnyba vykdė 2014 m. vertinimo procedūrą.

113 Vis dėlto, kalbant apie nurodytą žalą, susijusią su vieno iš skyriaus pareigūnų atsistatydinimu, kuris buvo nulemtas jo susierzinimo dėl ilgos administracinės procedūros trukmės, konstatuotina, kad, pirma, tas pareigūnas nėra ieškovas šioje byloje ir, antra, nors savo prašyme atleisti iš pareigų jis iš tikrųjų pasirėmė priežastimis, nurodytomis pagalbos prašyme, vėliau nurodė, jog atsistatydina, kad priimtų darbo pasiūlymą savo kilmės valstybėje narėje ir galėtų būti kartu su savo sutuoktine, kurios nėštumas buvo rizikingas ir ateityje reikalavo jo nuolatinio buvimo šalia.

114 Dėl neturtinės žalos, kurios atlyginimo gali reikalauti ieškovai, įvertinimo pažymėtina, jog, priešingai, nei jie teigia, Bendrasis Teismas negali nepaisyti tos aplinkybės, kurią pabrėžė Parlamentas, kad ši institucija sutiko atlyginti ne tik bylinėjimosi išlaidas, susijusias su ankstesniu ieškiniu Bendrajame Teisme, dėl kurio buvo priimta 2017 m. liepos 17 d. Nutartis *DQ ir kt. / Parlamentas* (T-38/17, nepaskelbta Rink., EU:T:2017:557), bet ir ypač, pirma, ieškovų atstovavimo išlaidas, susijusias su jų ieškiniu Parlamentui Belgijos teisme, ir, antra, visas ieškovų patarėjo paslaugas per pagalbos prašymo nagrinėjimo procedūrą.

115 Kalbant apie atstovavimo Belgijos teisme išlaidas, reikia nurodyti, kad šios išlaidos nepriskirtinos pareigai suteikti pagalbą pagal PTN 24 straipsnį, nes ieškovai pareiškė ieškinį ne skyriaus vadovui, o Parlamentui. Dėl išlaidų, susijusių su pagalbos prašymu, primintina, kad nėra įpareigojimo turėti atstovą vykstant ikiteisminei procedūrai, todėl pastarosios išlaidos iš principo nelaikytinos

atlygintinomis išlaidomis ir pareiškus šį ieškinį dėl žalos atlyginimo negali būti reikalaujama jas padengti (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Nardone / Komisija*, T-57/99, EU:T:2008:555, 139 ir 140 punktus).

116 Dėl rūpestingumo, parodyto Parlamento *ex gratia* finansiniais veiksmais, Bendrasis Teismas, atsižvelgdamas į visas ieškovų nurodytas aplinkybes, laikytinas paskyrimų tarnybai priskirtinais pažeidimais, kuriais buvo padaryta neturtinė žala ieškovams, mano, kad, pirma, ši neturtinė žala būtų teisingai įvertinta nustatant *ex æquo et bono* bendrą 36 000 EUR sumą, kurią turi pasidalyti ieškovai, ir, antra, reikia atmesti likusią reikalavimų atlyginti žalą dalį.

C. Dėl reikalavimo priteisti iš Parlamento palūkanas už praleistą terminą ir kompensacines palūkanas

117 Ieškovai taip pat prašo, kad iš Parlamento būtų priteistos „palūkanos už praleistą terminą ir kompensacinės palūkanos“.

118 Parlamentas nepateikė pastabų konkrečiai dėl šios reikalavimų dalies, todėl reikia patenkinti ieškovų prašymą ir nuspręsti, kad 36 000 EUR suma turi būti sumokėta kartu su palūkanomis, skaičiuojamomis taikant Europos Centrinio Banko (ECB) pagrindinėms refinansavimo operacijoms nustatytą palūkanų normą, padidintą trimis su puse procentinio punkto, ir, – kadangi nėra nurodyta konkrečios datos, nuo kurios turi būti skaičiuojamos tokios palūkanos, – kad jos turi būti skaičiuojamos nuo prašymo atlyginti žalą pateikimo dienos.

IV. Dėl bylinėjimosi išlaidų

119 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Be to, to paties reglamento 134 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas, nebent atsižvelgdamas į bylos aplinkybes Bendrasis Teismas nuspręstų, kad, be savo bylinėjimosi išlaidų, šalis padengia dalį kitos šalies bylinėjimosi išlaidų.

120 Šioje byloje dalis ieškovų ir Parlamento reikalavimų buvo atmesti. Tačiau atsižvelgiant į bylos aplinkybes atrodo pateisinama, kad, be savo bylinėjimosi išlaidų, Parlamentas padengtų pusę ieškovų bylinėjimosi išlaidų, pabrėžiant, jog padengdamas šias išlaidas Parlamentas gali atsižvelgti į tą aplinkybę, jog patarėjo darbą pareiškiant šį ieškinį iš esmės palengvino darbas, kurį jam teko atlikti vykstant pagalbos prašymo nagrinėjimo procedūrai ir pareiškiant ieškinius bylose F-49/14 ir T-38/17 ir kurio išlaidas ši institucija jau atlygino.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (pirmoji kolegija)

nusprendžia:

1. **Priteisti iš Europos Parlamento DQ ir kitiems ieškovams, kurių pavardės nurodytos priede, bendrą 36 000 EUR sumą, kurią jie turi pasidalyti, už jų patirtą neturtinę žalą, ir palūkanas, skaičiuojamas nuo 2017 m. gruodžio 13 d. taikant Europos Centrinio Banko (ECB) pagrindinėms refinansavimo operacijoms nustatytą palūkanų normą, padidintą trimis su puse procentinio punkto, kol Parlamentas sumokės 36 000 EUR sumą.**

2. **Atmesti likusią ieškinio dalį.**

3. Parlamentas padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir pusę DQ ir kitų ieškovų, kurių pavardės nurodytos priede, bylinėjimosi išlaidų.

4. DQ ir kiti ieškovai, kurių pavardės nurodytos priede, padengia pusę savo bylinėjimosi išlaidų.

Valančius Nihoul Svenningsen

Paskelbta 2019 m. spalio 3 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai